

Lapsen elatus ja huolto 2015

Underhåll och vårdnad av barn 2015

Child maintenance and custody 2015

Anne Forss
+358 29 524 7379
anne.forss@thl.fi

Salla Säkkinen
+358 29 524 7064
salla.sakkinen@thl.fi

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
PL 30 (Mannerheimintie 166, Helsinki)
00271 Helsinki
Puhelin: + 358 29 524 6000
www.thl.fi

Lapsen elatus ja huolto 2015

26.5.2016

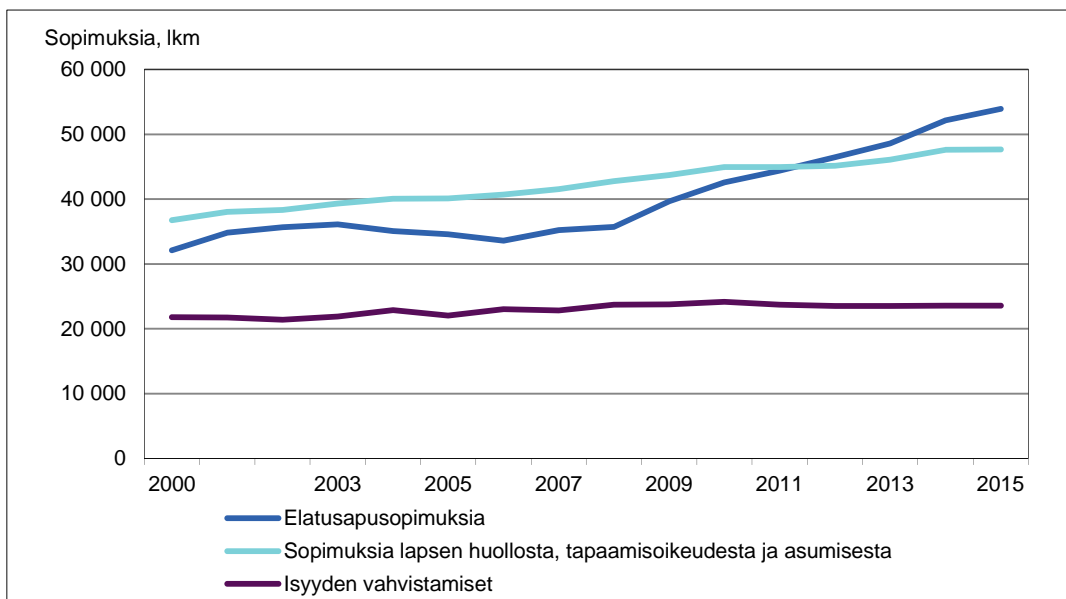
Suomessa vahvistettiin vuonna 2015 lähes 53 880 elatusapusopimusta. Sopimuksia tehtiin 1 710 (3 %) enemmän kuin edellisellä vuonna. Elatusapusopimusten määrän kasvu on jatkunut vuodesta 2007 (53 %). Elatusapusopimuksella turvataan lapsen elatus, kun vanhemmat asuvat erillään, muuttavat erilleen tai avioliitto purkautuu.

Kaikista vuoden 2015 aikana vahvistetuista elatusapusopimuksista 20 prosentissa aiemmin tehtyä sopimusta muutettiin. Yleisimmin sopimuksen muutoksen syynä oli elatusavun alentaminen (73 % tapauksista).

Lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta vahvistettiin 47 650 sopimusta. Näissä sovittiin lapsen huollosta 33 480 kertaa, tapaamisesta 22 400 ja asumisesta 18 170 kertaa. Huoltosopimuksista 93 prosentissa sovittiin yhteishuollosta, kuudessa prosentissa yksinhuollosta äidille ja vajaassa yhdessä prosentissa yksinhuollosta isälle.

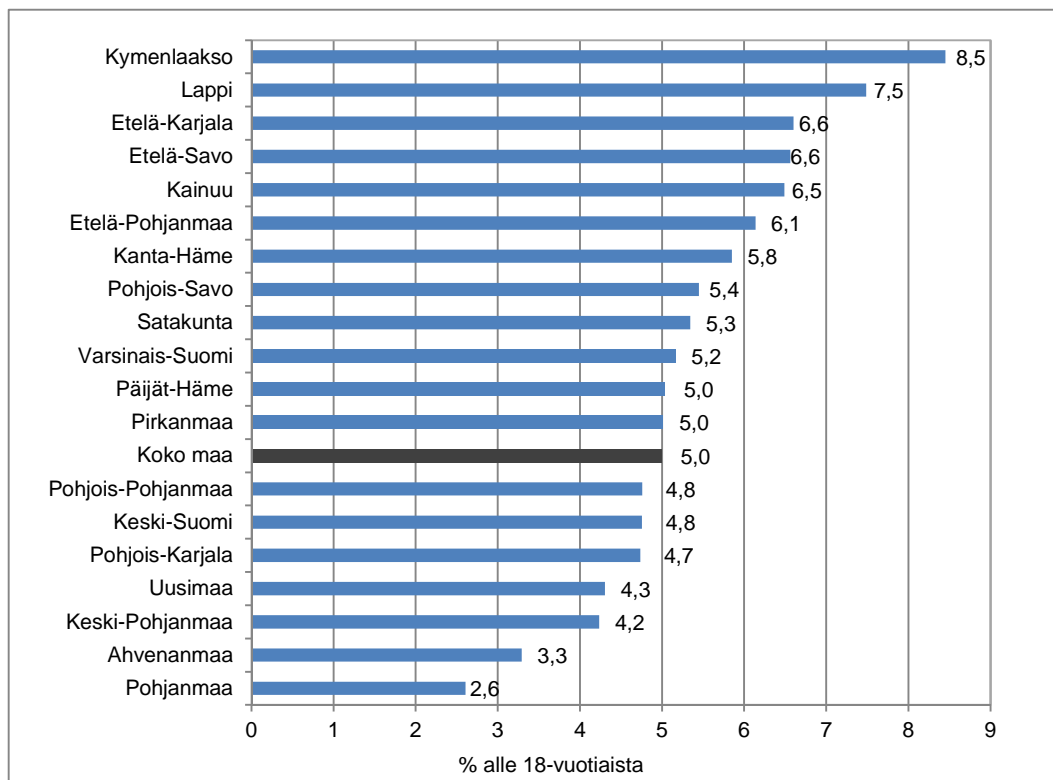
Vuonna 2015 vahvistettiin 23 580 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyys. Lähes kaikkien isyys vahvistettiin tunnustamalla. Isyyden vahvistamisia tehtiin yli kahdeksan prosenttia enemmän verrattuna vuoteen 2000.

Kuvio 1. Sosiaalitoimen vahvistamat perheoikeudelliset sopimukset 2000–2015

Kuntien sosiaalityö vahvistettiin vuonna 2015 kaikkiaan 53 879 **elatusapuasopimusta**. Koko maassa sopimukset koskivat 5 prosenttia alle 18-vuotiaista. Maakunnista eniten sopimuksia vahvistettiin Kymenlaakson (8,5 %) ja Lapin (7,5 %) maakunnissa. Vähiten elatussopimuksia tehtiin Pohjanmaalla (2,6 %) ja Ahvenanmaalla (3,3 %) (kuviot 2).

Kuvio 2. Vahvistetut elatusapuasopimukset, osuus alle 18-vuotiaista maakunnittain 2015

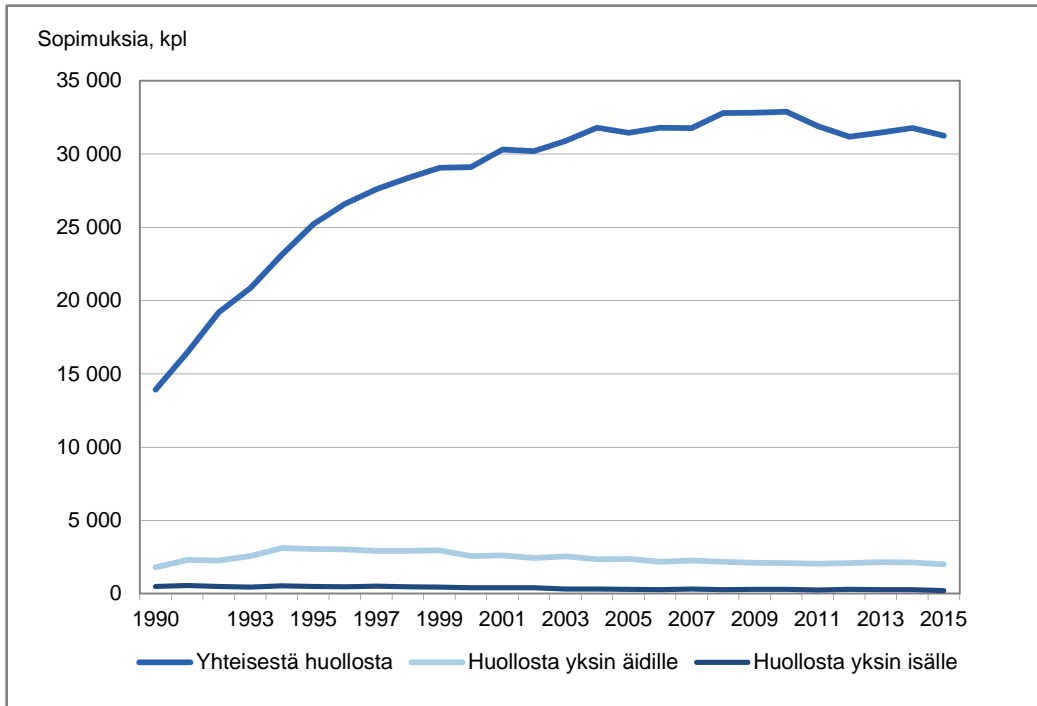

Taulukko 1. Sosiaalityön vuoden aikana vahvistamat perheoikeudelliset sopimukset 2005, 2009–2015, kpl

	2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Elatusapuasopimuksia	34 559	39 643	42 598	44 385	46 457	48 607	52 173	53 879
Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta	40 124	43 711	44 961	44 933	45 139	46 060	47 614	47 650
joissa sovittu:								
- lapsen huollosta	34 102	35 224	35 269	34 222	33 581	33 910	34 218	33 479
- asumisesta								
äidin luona	15 125	14 902	15 297	14 826	14 824	14 975	15 512	15 169
isän luona	3 405	3 138	3 257	3 207	3 148	3 195	3 233	2 992
- tapaamisoikeudesta	17 040	19 409	19 920	20 062	20 486	21 161	22 476	22 398

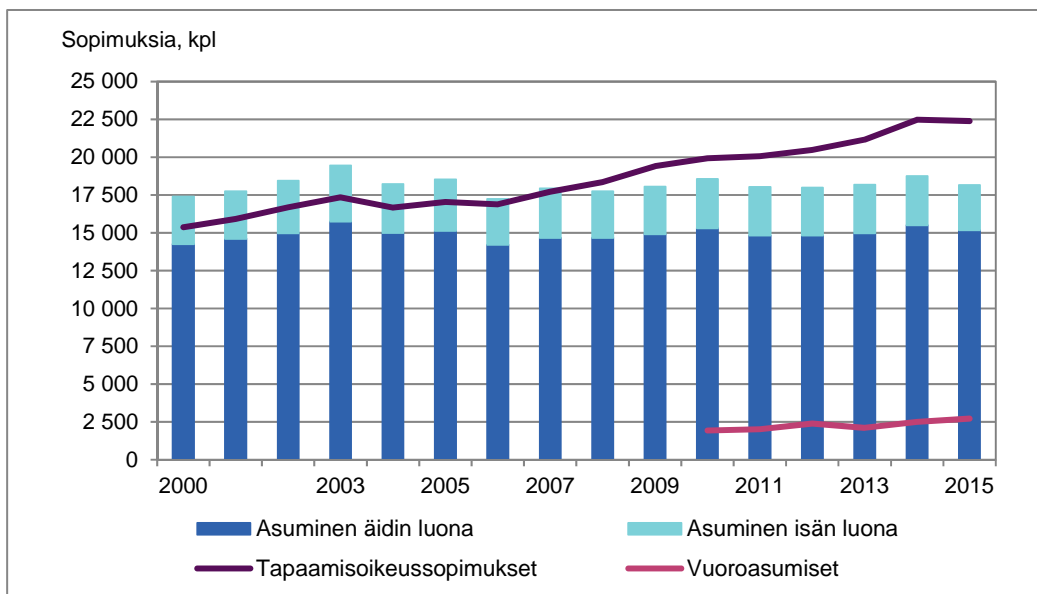
Kuntien sosiaalityö vahvistettiin vuonna 2015 yhteensä 33 479 **sopimusta lapsen huollosta**. Näistä 93 prosentissa sovittiin yhteishuollosta. Yhteishuoltosopimukset yleistyivät tasaisesti 1980-luvulta lähtien ja ovat 2000-luvulla pysyneet samalla tasolla. Yksinhuollosta äidille sovittiin kuudessa prosentissa ja yksinhuollosta isälle alle yhdessä prosentissa tapauksista (kuviot 3). Vuoden 2009 lakimuutoksen jälkeen on perheen sisäinen adoptio ollut mahdollinen rekisteröidyssä parisuhteessa. Samaa sukupuolta oleville puolisoille vahvistettiin yhteishuolto 24 tapauksessa.

Kuvio 3. Sosiaalitoimen vahvistamat sopimukset lapsen huollosta 1990–2015

Valtaosa, eli 83 prosenttia, **asumissopimuksista** (yhteensä 18 170) tehdään edelleen äidin luona asumisesta. Asumissopimuksen lisäksi voidaan sopia myös vuoroasumisesta (esim. laajennetulla tapaamisoikeussopimuksella). Erillään asuvien vanhempien lapsen asumisesta esim. vuoroviikoin vanhempinsa luona sovittiin 2 727 lapselle vuonna 2015. Sopimuksia tehtiin 228 enemmän kuin vuonna 2014. Vuoroasumisten osuus oli 15 prosenttia asumissopimusten määrästä (kuvio 4).

Kuvio 4. Sosiaalitoimen vahvistamat sopimukset asumisesta ja tapaamisoikeudesta 2000–2015

Valtaosa vanhemmista sopii keskenään lapsen asumiseen, huoltoon ja tapaamiseen liittyvistä asioista. Ristiriitatilanteessa käräjäoikeus pyytää tarvittaessa sosiaaliviranomaiselta selvityksen perheen tilanteesta. Sosiaaliviranomaisen lausunto (olosuhdeselvitys) sisältää kertomuksen esim. kotikäynneistä ja lapsen mielipiteen selvittämisestä. Tällaisia **selvityksiä** tehtiin vuonna 2015 yhteensä 1 157. Selvityksiä tehtiin seitsemän prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Kukin selvitys lasketaan mukaan vain kerran, vaikka kaksi kuntaa olisi osallistunut selvityksen tekoon.

Vuonna 2015 vahvistettiin 23 580 avioliiton ulkopuolella syntyneen **lapsen isyys**. Lähes kaikkien isyys vahvistettiin tunnustamalla. Vain 56 tapauksessa isyys vahvistettiin kuntien ilmoittamien tietojen mukaan tuomioistuimen päätöksellä. Isyyden selvittäminen keskeytettiin 1 031 tapauksessa vuonna 2015, mikä oli 1,9 prosenttia 2015 syntyneiden lasten määrästä.

Isyyden vahvistamisia tehtiin yli kahdeksan prosenttia enemmän verrattuna vuoteen 2000. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten määrä on lisääntynyt 11 prosentilla¹ vastaavana ajankohtana. Vuonna 2015 syntyneistä lapsista 44 prosenttia (24 575 lasta) syntyi avioliiton ulkopuolella ja 56 prosenttia (30 897 lasta) syntyi avioliitossa. Vuoden 2014 synnyttäneistä oli naimisissa 55 %, avoliitossa 34 % ja muita 10 %².

Tämän tilastoraportin tiedot perustuvat kuntien Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ilmoittamiin lapsen huoltoa koskeviin tietoihin vuodelta 2015. Vuoden 2009 huhtikuun alusta lähtien elatustuen maksatus ja tilastointi on siirtynyt Kansaneläkelaitokselle. Kelan tietojen mukaan elatustukea maksettiin 2015 kaikkiaan 201,9 milj. euroa eli 4,3 % enemmän kuin edellisenä vuonna³. THL tilastoi elatustuesta vahvistetut elatusapusopimukset, muut elatustukea koskevat tiedot löytyvät Kelasta (http://www.kela.fi/tilastot-aiheittain_tilasto-elatustuesta).

Sekä lapsen elatus että huolto tietoja voi poimia Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetistä. Palvelu löytyy osoitteesta <http://www.sotkanet.fi>. Indikaattorit saa näkyviin asiasanalla lapsen elatus ja huolto.

Käsitteet ja määritelmät

Lapsella tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta.

Elatusavulla tarkoitetaan elatusvelvollisen maksamaa avustusta elatuksen turvaamiseksi lapselle, joka ei asu pysyvästi hänen luonaan.

Elatustukea maksetaan lapselle, jolle ei makseta elatusapua tai elatusapu on riittämätön lapsen elatukseen. Elatustuen maksaa Kansaneläkelaitos.

Elatusapusopimuksella sovitaan lapsen elatukseen maksettavan elatusavun määrästä ja suorittamistavasta. Sopimuksella turvataan lapsen elatus, kun vanhemmat asuvat erillään,

---

¹ Suomen virallinen tilasto (SVT): Syntyneet [verkkójulkaisu]. ISSN=1798-2391. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 12.5.2016]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/synt/index.html>.

² Suomen virallinen tilasto (SVT): Perinataalitalasto – synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet 2014 [verkkójulkaisu]. ISSN=1798-0887. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos [viitattu: 12.5.2016]. Saantitapa: <http://www.thl.fi/tilastot/synnyttajat>.

³ Kelan tilastotietokanta Kelasto. Maksetut elatustuet. Helsinki: Kela [viitattu: 25.5.2016] Saantitapa: <http://www.kela.fi/kelasto>.

muuttavat erilleen tai avioliitto purkautuu. Sopimus vahvistetaan joko kunnan sosiaalitoimessa tai tuomioistuimen päätöksellä.

0-sopimus on elatusapusopimus, jossa elatusavun suuruudeksi on merkitty 0. Elatusapusopimus vahvistetaan nollassa esim. sellaisissa tapauksissa, joissa elatusvelvollisella on puutteellinen maksukyky. Osa kunnista on kirjannut tietoja 0-sopimukset kohtaan Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta ja osa elatusapusopimusten suuruusluokkaan alle 67,28 euroa/kk.

Perheoikeudellisella sopimuksella sovitaan erilaisista perhettä koskevista asioista. Lasta koskevia perheoikeudellisia sopimuksia ovat esim. asumissopimus, elatusapusopimus, lapsen huoltoa koskeva sopimus ja tapaamisoikeussopimus.

Lapsen huolto-, asumis- ja tapaamisoikeussopimus merkitsee kirjallista sopimusta vanhempien välillä. Sopimus sisältää erilliset osiot lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta. Huolto-osiossa määritellään kenelle uskotaan lapsen huolto. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta sekä muista henkilökohtaisista asioista. Sopimus on esitettävä sosiaalitoimen (tai tuomioistuimen) vahvistettavaksi, mikäli siitä halutaan juridisesti täytäntöönpanokelpoinen. Päätöstä tehtäessä on ennen muuta otettava huomioon lapsen etu ja lapsen toivomukset.

Vuoroasumisessa lapsi asuu molempien vanhempien luona esim. vuoroviikoin. Vuoroasuminen sovitaan esim. laajennetuilla tapaamisoikeussopimuksella. Koska lapsi voi olla kirjoilla vain toisen vanhemman luona, on tehty erikseen sopimus myös lapsen asumisesta.

Rekisteröidyllä parisuhteella tarkoitetaan kahden samaa sukupuolta olevan 18 vuotta täyttäneen henkilön rekisteröityä parisuhdetta.

Isyyden selvittämällä ja vahvistamisella tarkoitetaan prosessia, jossa vahvistetaan avioliiton ulkopuolella syntyneelle lapselle isä. Isyys voidaan vahvistaa joko tunnustamisella tai erikseen isyyden vahvistamista koskevalla oikeudenkäynnillä.

Väkilukutiedot ovat ajankohdalta 31.12.2015.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1a. Elatusavun vahvistaminen 2005–2015

Liitetaulukko 1b. Sopimukset vuoden viimeisen elatusavun euromäärän mukaan euroa/kk/lapsi 2009–2015, käyvin hinnoin

Liitetaulukko 2. Lapsen huolto, asuminen ja tapaamisoikeus 2009–2015

Liitetaulukko 3. Isyyden selvittäminen ja vahvistaminen 2009–2015

Taulukoissa käytetyt symbolit:

- .. Tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen.
- Ei tapauksia.

Underhåll och vårdnad av barn 2015

26.5.2016

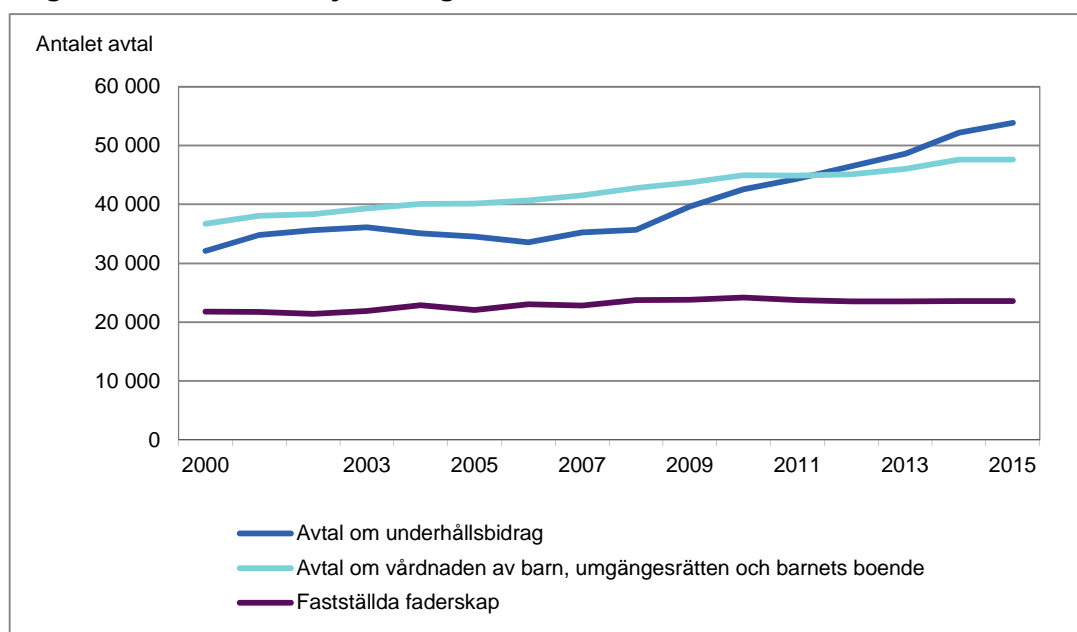
År 2015 fastställdes nästan 53 880 avtal om underhållsbidrag i Finland, vilket innebär en ökning på omkring 1 710 avtal (3 %) från året innan. Sedan 2007 har antalet avtal om underhållsbidrag fortsatt att öka (53 %). Genom ett avtal om underhållsbidrag tryggas barnets underhåll, i de fall då föräldrarna inte bor tillsammans, flyttar ifrån varandra eller äktenskapet upphör.

Totalt 20 procent av alla avtal var sådana som innebar en ändring av ett tidigare avtal. Underhållsbidragets belopp sänktes i 73 procent av de avtal som ändrades år 2015.

År 2015 fastställdes 47 650 avtal om vårdnad av barn, boende och umgängesrätt. I dessa avtal finns nästan 33 480 överenskommelser om vårdnad, nästan 22 400 överenskommelser om umgängesrätt och 18 170 överenskommelser om boende. När det gäller avtalen om vårdnad av barn gällde 93 procent av fallen gemensam vårdnad, i sex procent av fallen fick modern vårdnaden och i knappt en procent av fallen fick fadern vårdnaden.

År 2015 fastställdes faderskapet för 23 580 barn som fötts utom äktenskapet. I nästan alla fall fastställdes faderskapet genom erkännande. Antalet fastställda faderskap ökade med över åtta procent jämfört med år 2000.

Diagram 1. Antalet familjerättsliga avtal som fastställts av socialväsendet år 2000–2015

Child maintenance and custody 2015

26.5.2016

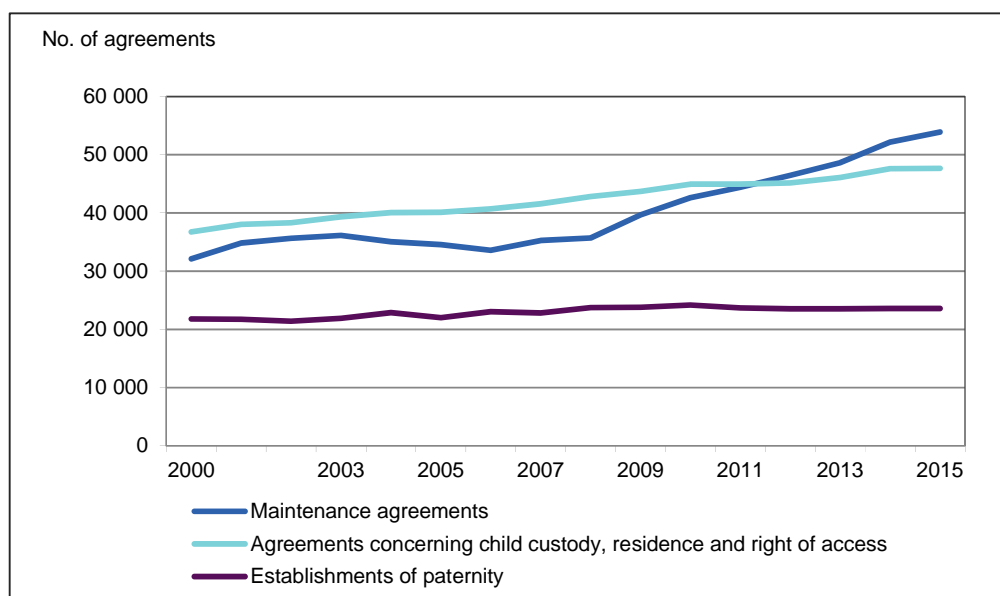
In 2015, almost 53 880 maintenance agreement were confirmed in Finland. This was about 1 710 agreements (3%) more than the previous year. The number of maintenance agreement has been increasing since 2007 (53%). Maintenance agreement secures the child's maintenance when the parents live apart, move apart, or divorce.

Twenty per cent of all agreements included changes to existing agreements, and 73 per cent of these changes involved reductions to the level of maintenance payment.

A total of 47 650 agreements on child custody, right of access, and residence of children were confirmed. The agreements concerned child custody in 33 480 instances, right of access in 22 400 instances and residence in 18 170 instances. Out of child custody agreements, 93 per cent concerned joint custody, while six per cent awarded sole custody to the mother and less than one per cent to the father.

In 2015, the paternity of 23 580 children born out of wedlock was established. In nearly all cases, paternity was established through acknowledgement. Cases of establishing paternity were some eight per cent up on the year 2000.

Figure 1. Family-law agreements confirmed by municipal social services, 2000–2015

Liitetaulukko 1a. Elatusavun vahvistaminen 2005–2015

Tabellbilaga 1a. Fastställande av underhållsbidrag 2005–2015

Appendix table 1a. Confirmation of maintenance payments 2005–2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sosiaalitoimen vahvistamia elatusapusopimuksia vuoden aikana yht.											
Antal av socialnämnden fastställda avtal om underhållsbidrag under året sammanlagt <i>Maintenance agreements confirmed by a Social Welfare Board during year, total</i>	34 559	33 573	35 237	35 693	39 643	42 598	44 385	46 457	48 607	52 173	53 879
Niistä sopimuksia, joilla aikaisempaa elatusavun euromäärää on - Därav avtal om ändring av tidigare eurobelopp - <i>Of which agreements with an altered amount of payment</i>											
- alennettu, kpl - sänkta underhållsbidrag, st. - <i>reduced amount, number</i>	2 944	3 286	3 531	3 846	5 730	6 219	6 518	6 702	6 951	7 642	7 833
- % muutetuista sopimuksista - % av ändrade avtal - <i>% of changed agreements</i>	50,6	53,1	47,4	51,0	66,1	67,4	67,0	66,2	70,6	71,2	72,9
- korotettu, kpl - höjda underhållsbidrag, st. - <i>higher amount, number</i>	2 876	2 898	3 919	3 692	2 940	3 012	3 207	3 426	2 892	3 085	2 916
- % muutetuista sopimuksista - % av ändrade avtal - <i>% of changed agreements</i>	49,4	46,9	52,6	49,0	33,9	32,6	33,0	33,8	29,4	28,8	27,1
- muutettuja sopimuksia yhteensä											
- antal ändrade avtal totalt	5 820	6 184	7 450	7 538	8 670	9 231	9 725	10 128	9 843	10 727	10 749
- <i>changed agreements, total</i>											

Liitetaulukko 1b. Sopimukset vuoden viimeisen elatusavun euromäärän mukaan euroa/kk/lapsi 2009–2015, käyvin hinnoin

Tabellbilaga 1b. Avtal enligt eurobeloppet för årets sista underhållsbidrag euro/månad/barn 2009–2015, gängse priser

Appendix table 1b. Agreements according to the amount of the year's last maintenance payment, €/month/child 2009–2015, current prices

	2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
alle - under - <i>below</i> 67,28 € ¹⁾	8 584	23,7	9 166	24,0	8 912	22,7	8 696	21,3	9 444	22,2	9 659	21,4	12 586	25,7
67,28 - 100,90 €	3 956	10,9	4 186	11,0	4 078	10,4	4 297	10,5	4 401	10,4	4 615	10,2	4 493	9,2
100,91 - 134,54 €	1 178	3,3 ²⁾	1 033	2,7	963	2,5	1 004	2,5	1 033	2,4	1 041	2,3	972	2,0
134,55 - 168,18 €	9 146	25,3 ²⁾	8 635	22,6	7 951	20,3	7 750	19,0	7 821	18,4	7 661	17,0	7 233	14,8
168,19 - 235,45 €	3 806	10,5	3 917	10,3	4 059	10,4	4 358	10,7	4 177	9,8	4 277	9,5	4 125	8,4
235,46 - 302,73 €	1 519	4,2	1 604	4,2	1 856	4,7	2 017	5,0	2 040	4,8	2 170	4,8	2 107	4,3
yli - över - <i>above</i> 302,73 €	582	1,6	629	1,6	749	1,9	884	2,2	1 045	2,5	1 073	2,4	1 181	2,4

Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta⁽¹⁾

 Underhållsbidraget har inte fastställts⁽¹⁾

 Amount of maintenance payment unconfirmed⁽¹⁾

	7 378	20,4	8 969	23,5	10 607	27,1	11 739	28,8	12 529	29,5	14 607	32,4	16 221	33,2
--	-------	------	-------	------	--------	------	--------	------	--------	------	--------	------	--------	------

Yhteensä - Sammanlagt - *Total*
36 149 100 38 139 100 39 175 100 40 745 100 42 490 100 45 103 100 48 918 100
Kertasuoritteisia / osittain kertasuoritteisia sopimuksia vuoden aikana yhteensä, kpl

Avtal om engångsersättning/delvis

engångsersättning under året sammanlagt, st.

Lump-sum/partly lump-sum agreements during year, number

	41	68	63	57	31	29	38
--	----	----	----	----	----	----	----

¹⁾ **Sisältää euromääräksi 0 vahvistettuja sopimuksia.**

Innehåller avtal om underhållsbidrag som fastställts till 0 euro.

Includes maintenance agreements where the sum has been confirmed at EUR 0.

²⁾ **Muutoksen oletetaan johtuvan vahvistetun elatustuen korotuksesta.**

Förändringen antas bero på förhöjningen av det fastställda underhållsstödet.

The change is presumed to arise from a raise in confirmed maintenance allowance.

Liitetaulukko 2. Lapsen huolto, asuminen ja tapaamisoikeus 2009–2015
 Tabellbilaga 2. Vårdnad av barn, barnets boende och umgängesrätt 2009–2015
 Appendix table 2. Child custody, residence and right of access 2009–2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2.1. Sosiaalitoimen vuoden aikana vahvistamia sopimuksia lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta kaikkiaan, kpl	43 711	44 961	44 933	45 139	46 060	47 614	47 650
Antal av socialnämnden under året fastställda avtal om vårdnaden av barn, barnets boende och umgängesrätten sammanlagt, st. <i>Agreements on child custody, residence and right of access confirmed by a Social Welfare Board during year, number</i>							
niistä - varav - of which							
- uusia sopimuksia, kpl - nya avtal, st. - <i>new agreements, number</i>	36 857	38 069	37 346	37 036	37 581	39 055	38 644
- sopimuksia, joilla muutettu tuomioistuimen päätöstä, kpl avtal genom vilka domstolsbeslut ändrats, st. <i>agreements altering the court decision, number</i>	356	311	345	346	338	331	339
- sopimuksia, joilla muutettu sosiaalitoimen vahvistamaa sopimusta, kpl avtal genom vilka av socialnämnden fastställda avtal ändrats, st. <i>agreements altering agreements confirmed by a Social Welfare Board, number</i>	6 498	6 581	7 242	7 757	8 141	8 228	8 667
2.2. Sopimuksia lapsen huollosta vuoden aikana, yht.	35 224	35 269	34 222	33 581	33 910	34 218	33 479
Avtal om vårdnaden av barn under året, sammanlagt <i>Agreements on child custody during year, total</i>							
niistä sopimuksia - därav avtal - of which agreements on							
- yhteisestä huollosta - gemensam vårdnad - <i>joint custody</i>	32 808	32 863	31 907	31 178	31 454	31 761	31 245
- yhteisestä huollosta rekisteröidyn parisuhteen puolisoille gemensam vårdnad för registrerade partners <i>joint custody between registered partners</i>	..	24	26	34	26	49	24
- huollosta yksin äidille - vårdnaden enbart åt modern <i>custody entrusted to the mother alone</i>	2 115	2 092	2 037	2 075	2 147	2 132	2 000
- huollosta yksin isälle - vårdnaden enbart åt fadern <i>custody entrusted to the father alone</i>	300	287	251	293	282	272	210
- huollosta yksin toiselle rekisteröidyn parisuhteen puolisoille vårdnaden enbart åt den ena registrerade partnern <i>custody entrusted to one of the registered partners</i>	..	3	1	1	1	4	-
2.3. Sopimuksia tapaamisoikeudesta vuoden aikana, kpl	19 409	19 920	20 062	20 486	21 161	22 476	22 398
Avtal om umgängesrätt under året sammanlagt, st. <i>Agreements on right of access during year, number</i>							
2.4. Sopimuksia asumisesta vuoden aikana, kpl							
Avtal om barnets boende under året, st. <i>Agreements on residence of child during year, number</i>							
- äidin luona - hos modern - <i>with mother</i>	14 902	15 297	14 826	14 824	14 975	15 512	15 169
- isän luona - hos fadern - <i>with father</i>	3 138	3 257	3 207	3 148	3 195	3 233	2 992
- toisen rekisteröidyn parisuhteen puolison luona asumisesta hos den ena registrerade partnern - <i>with one of the registered partners</i>	-	2	7	11	13	22	9
2.5. Vuoroasuminen molempien vanhempien luona⁽¹⁾	1 461⁽²⁾	1 941	2 023	2 392	2 118	2 499	2 727
Växelvist boende hos båda föräldrarna ⁽¹⁾ <i>Dual residence in each parent's home⁽¹⁾</i>							
2.6. Annettu selvitys tuomioistuimelle, kpl	1 219	1 142	1 263	1 097	1 172	1 081	1 157
Utredning inlämnad till domstol, st. <i>Report submitted to court, number</i>							

⁽¹⁾ **Tämän lisäksi on sovittu asumisesta (lapsen oltava kirjoilla yhdessä osoitteessa).** -

Dessutom har barnets boende avtalats (barnet får vara skrivet på endast en adress).

In addition, agreement has also been made on the child's residence (the child is to be registered as living with one parent only).

⁽²⁾ **Tietoa ei ole saatu Riihimäeltä ja Vantaalta.** - Uppgifter har inte lämnats av Riihimäki och Vanta.

- Data have not been obtained from Riihimäki and Vantaa.

Liitetaulukko 3. Isyyden selvittäminen ja vahvistaminen 2009–2015

Tabellbilaga 3. Utredning och fastställande av faderskap 2009–2015

Appendix table 3. Determination and establishment of paternity 2009–2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lapsia, joiden isyys vahvistettu	23 770	24 165	23 707	23 528	23 527	23 577	23 580
Faderskap fastställt, totalt antal barn <i>Children involved in establishment of paternity</i>							
niistä - därav genom - of which							
- tunnustamisella - erkännande - <i>through acknowledgement</i>	23 700	24 094	23 619	23 406	23 450	23 502	23 524
- tuomioistuimen päätöksellä - med domstolens beslut <i>by a court decision</i>	70	69	52	74	75	75	56
Keskeytettyjä isyyden selvityksiä vuoden aikana yhteensä, kpl	899	963	892	909	983	1 110	1 031
Antal faderskapsutredningar som avbrutits under året sammanlagt, st. <i>Interrupted determinations of paternity during year, number</i>							
niistä - därav - of which							
- lapsen äidin kirjallisella ilmoituksella, kpl med skriftligt meddelande från barnets mor, st. <i>by the mother's written notice, number</i>	694	708	668	641	721	750	704

Laatuseloste (SVT)

Lapsen elatus ja huolto -tilasto

Tilastotietojen relevanssi

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää vuosittain tiedot vahvistetuista elatusapu-sopimuksista, isyyden selvittämisistä ja lapsen huollosta. Tilasto sisältää vuosittaiset tiedot kuntien sosiaalitoimien vahvistamista elatusapusopimuksista, lukumäärätietoja isyyden selvittämisestä ja vahvistamisesta sekä sosiaalitoimien vuoden aikana vahvistamista sopimuksista lapsen huollosta, asumisesta sekä tapaamisoikeudesta. Henkilötason tietoja ei kerätä. Tiedot on saatavissa kunnittain ja maakunnittain ja ne julkaistaan tilastoraporttina. Osa tiedoista on saatavana Tilasto ja indikaattoripankki Sotkanetissä (<http://www.sotkanet.fi/>) kunnittain ja muilla aluejaoilla.

Tilastoraportti on tarkoitettu hallintoviranomaisille, kuntien elatus- ja huoltosopimusasioita hoitaville, suunnittelijoille ja tutkijoille, joilla on tarve saada nopeasti mahdollisimman ajantasaista tietoa elatusapusopimuksista, isyyden selvittämisistä tai lapsen huollosta.

Tilastoraportin tekstiosassa on selitetty käytetyt käsitteet ja määritelmät.

Tietojen keruu perustuu Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin (668/2008) sekä Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen tilastotoimesta annettuun lakiin (409/2001).

Menetelmäkuvaus

Tilaston tiedot kerätään kaikista Suomen kunnista. Kunnista kerätään vuosittain tiedot vahvistetuista elatusapusopimuksista, isyyden selvittämisistä ja vahvistamisista sekä huolto-, asumis- ja tapaamisoikeussopimuksista. Niille kunnille, jotka eivät vastaa määräaikaan mennessä, lähetetään huomautus. Tilasto laaditaan vasta kun kaikista kunnista on saatu tarvittavat tiedot.

Tilaston kattavuus on lähes aina 100 prosenttia. Vuonna 2015 tiedot saatiin kaikista kunnista.

Lapsen asemaa sääntelevät laki lapsen elatuksesta (704/1975), laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983) sekä isyyslaki (700/1975). Adoptio-oikeudesta on säädetty myös laissa rekisteröidystä parisuhteesta (950/2001).

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tiedot perustuvat kuntien ilmoittamiin lukuihin. Epäselvien tapausten selvittämiseksi saatuja tietoja verrataan kunnan edellisen vuoden tietoihin. Tarvittaessa kuntaa pyydetään tarkistamaan annetut tiedot.

Tilastosta löytyneet mahdolliset epätarkkuudet korjataan vuosittain. Tämä koskee myös aiempien vuosien tietoja.

Kunnilla on vaihtelevia käytäntöjä kirjata elatusapusopimusten 0-sopimukset. Osa kunnista kirjaa 0-sopimukset kohtaan Elatusapu jätetty kokonaan vahvistamatta ja osa elatusapu-sopimusten suuruusluokkaan alle 67,28 euroa/kk. Elatusapusopimus vahvistetaan nollassi esim. sellaisissa tapauksissa, joissa elatusvelvollisella on puutteellinen maksukyky.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Lapsen elatus ja huolto -tilasto on THL:n kerran vuodessa tuottama tilasto. Tilasto ilmestyy touko-kesäkuussa, jolloin julkaistaan edellisen vuoden tiedot.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys / selkeys

Tilastoraportit julkaistaan THL:n verkkosivuilla osoitteessa www.thl.fi/tilastot/lapsenelatus.

Tilastoraportissa on kuvattu keskeiset tulokset ja selitetty käytetyt käsitteet ja määritelmät.

Tilastojen vertailukelpoisuus

THL (aikaisemmin Stakes) on kerännyt tietoja vuodesta 1993 lähtien. Sitä ennen tilastoinnista vastasi sosiaali- ja terveyshallitus.

Vuoden 1999 tiedoista lähtien vähennettiin tiedonkeruuta isyyden selvittämisen ja vahvistamisen sekä lapsen huollon ja tapaamisoikeuden osalta.

Tiedonkeruuseen lisättiin vuonna 2008 kysymys vuoroasumisesta. Vuosina 2008 ja 2009 tietoa ei saatu kaikista kunnista. Vuoroasumisten määrää koskeva tieto on siten vertailukelpoinen vuodesta 2010 lähtien.

Elatustuen maksatus ja tilastointi siirtyi 1.4.2009 lähtien Kansaneläkelaitokselle. Elatustukea koskevista tiedoista on vuoden 2010 tilastosta alkaen mukana vain vahvistetut elatusapu-sopimukset. Kelan Tilasto elatustuesta löytyy osoitteesta http://www.kela.fi/tilastot-aiheittain_tilasto-elatustuesta.

Vuoden 2009 tiedonkeruuseen lisättiin kysymykset rekisteröidyssä parisuhteessa eläville samaa sukupuolta oleville puolisolte tehdyistä sopimuksista lapsen huollosta ja asumisesta.

Vuodelta 2016 ei kerätä tietoa lapsen äidin kirjallisella ilmoituksella keskeytetyistä isyyden selvityksistä. Uudessa vuoden 2016 alusta voimaan tulleessa Isyyslaissa 11/2015 luovutaan äidin oikeudesta vastustaa lapsen isän selvittäminen.

Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Tilastoraportti sisältää kattavasti koko maan tiedot tehdyistä elatussopimuksista, lapsen huollosta ja isyyden selvittämisistä.